

Beslutningsforslag nr. **B 169**

Folketinget 2009-10

Fremsat den 26. marts 2010 af Simon Emil Ammitzbøll (LA), Villum Christensen (LA) og Anders Samuelsen (LA)

Forslag til folketingsbeslutning om gennemførelse af et retssikkerhedstjek

Folketinget pålægger regeringen inden udgangen af 2010 at igangsætte de nødvendige initiativer med henblik på sikring af:

1. En gennemskuelig og moderne straffelov.
2. Forbedring af borgernes rettigheder i terrorlovgivningen og i reglerne om tålt ophold.
3. Liberalisering af forsamlingsfriheden.
4. Begrænsning af overvågning af borgerne.

Bemærkninger til forslaget

Forslagsstillerne er bekymrede for, hvorvidt der over de seneste år er sket en udhuling af borgernes retssikkerhed. Derfor er det nødvendigt at gennemføre et retssikkerhedstjek, der nøje gennemgår en række eksisterende love og forholder sig kritisk til den retssikkerhedsmæssige udvikling, der har været i Danmark, med det formål at sikre tryghed for borgerne.

Ad. 1

Siden den danske straffelov blev indført i 1930, er den i takt med samfundsudviklingen løbende blevet ændret og revideret. Med tiden er ændringerne foregået i et stadig højere tempo. Således blev der i 1980'erne gennemført 13 straffelovsændringer, i 1990'erne 22 og i det første årti af dette årtusinde ikke mindre end 40. De mange ændringer har svækket systematikken og gennemskueligheden af lovgivningen, samtidig med at der i loven kan findes utidssvarende bestemmelser, som endnu ikke er blevet revideret. Loven giver på flere områder staten ret til at udsætte borgere i Danmark for alvorlige frihedsindskrænkede foranstaltninger, og på den baggrund er det forslagsstillernes klare holdning, at det er af særlig samfundsinteresse at sikre, at loven er gennemskuelig og tidssvarende.

Straffelovens § 88 og princippet om modereret kumulation viser, at straffeloven trænger til en kritisk revision. I straffesager bruges begrebet kumulation i relation til strafudmåling for flere forbrydelser. Der tales om absolut kumulation, når de enkelte forskyldte straffe blot lægges sammen til én samlet straf. I dansk ret er hovedreglen i dag, at de enkelte forbrydelser indgår med nedsat vægt, når en samlet straf skal fastsættes, såkaldt modereret kumulation. Princippet om modereret kumulation gælder ikke uden undtagelse. Det fraviges allerede i dag ved bl.a. visse bødestrafte. Hovedreglen betyder dog, at en del af den pådømte kriminalitet oftest gøres gratis. Den eksisterende lovgivning sender således et utilsigtet signal om, at desto mere kriminalitet man begår, desto større strafferabat kan man opnå. Det er naturligvis meget uheldigt, og det bør derfor sikres, at domstolene straffer hver enkelt handling for sig selv og foretager en sammenregning af de forskyldte straffe. Det vil selvfølgelig

fortsat være domstolene, der skal vurdere de formildende og skærpene omstændigheder for hvert enkelt forhold, inden de udmåler og sammenregner en straf. Det er naturligvis væsentligt, at der i lovgivningen tages højde for, at man ikke skal kunne idømmes en længere fængselsstraf end livstid.

Et andet eksempel, der illustrerer behovet for en opdatering af straffeloven, er den uforståelige forskel, der er mellem lovens forældelsesfrister. F.eks. burde straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelser, ligesom § 210 om incest og § 224 om anden kønslig omgang, indgå i forældelsesbestemmelsen i straffelovens § 94, stk. 4, så forældelsesfristen først regnes fra den dag, hvor forurettede fylder 18 år. Lovens nuværende udformning betyder uheldigvis, at ofre for visse typer pædofile krænkelser ikke er ligestillet med ofre for andre typer pædofile krænkelser, på trods af at det er kendt, at alle de forskellige typer af pædofile krænkelser ofte først anmeldes, når ofret har nået en vis alder, og det er anerkendt, at domstolenes behandling af sager om pædofile krænkelser kan have stor betydning for ofrets lindring. Hvilken straf der pådømmes for forskellige typer pædofile overgreb, påvirkes naturligvis ikke af en ændring af forældelsesfristerne.

Blasfemibestemmelsen i straffelovens § 140 er et godt eksempel på et utidssvarende levn fra en tid, hvor kirken og religionens rolle og placering i samfundet var en helt anden end nu. Den gældende paragraf er fra 1866 og fordrer, at borgere pålægger sig selv særlige bånd i omtale, debat og behandling af emner, som har betydning for de eksisterende religioner. Blasfemiparagraffen bør afskaffes, fordi den kan misbruges til et angreb på ytringsfriheden og hermed den fri udveksling af meninger. Hertil kommer, at vi har religionsfrihed i Danmark, som både er friheden til at anerkende og til at afvise religiøse dogmer. Endvidere er retten til religionskritik helt central i vores sekulariserede samfund. Borgerne vil naturligvis fortsat være beskyttet mod forhånelser gennem racismeparagraffen.

Ad. 2

Den danske terrorlovgivning er blevet strammet flere gange, f.eks. i 2002, 2006 og 2008. Med baggrund i en sag om en terrorismistænkt tuneser skær-

pede man f.eks. i 2008 kravene for tålt ophold i Danmark. Lovændringen betyder, at personer på tålt ophold skal melde sig personligt og dagligt i Center Sandholm, hvor personerne også skal overnatte – på trods af at Højesteret er nået frem til, at der ikke har kunnet fremlægges tilstrækkeligt materiale mod den pågældende tuneser til, at han kan straffes. Den nye lovgivning omfatter også inddragelsen af en særlig advokat udpeget af retten med det formål at varetage udlændingens interesser i de lukkede møder – uden at denne advokat dog må tale med den sigtede om det hemmelige materiale, PET måtte fremlægge i sagen. Lovændringen betyder også, at retssager, som på tidspunktet for lovens vedtagelse var anlagt, skal gennemføres efter de nye bestemmelser. Forslagsstillerne ønsker, at borgeres rettigheder bliver bedre i den danske terrorlovgivning, herunder også i reglerne vedrørende tålt ophold samt i prøvelsen af terrrorsager ved domstolene.

Ad. 3

I november 2009 blev den såkaldte lømmel- eller uropakke vedtaget efter en hastebehandling i Folketinget. Det skete, på trods af at pakken fik kritik fra landsretsdommerne, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Kriminalforsorgsforeningen, Den Danske Dommerforening, Institut for Menneskerettigheder og fagbevægelsen, der har opfordret regeringen til at ændre eller præcisere loven.

Pakken indeholder bl.a. bestemmelser om, at aktivister, der hindrer politiets arbejde, skal have fængselsstraf på op til 40 dage, allerede første gang de anholdes, at politiet får lov til at frihedsberøve mennesker administrativt i op til 12 timer mod de 6 timer, der gjaldt før, at personer, der ikke deltager direkte i optøjer, men som befinder sig i området, kan anholdes og straffes med fængsel i op til 40 dage, at bøder forhøjes markant for visse overtrædelser af ordensbekendtgørelsen, og at politiet skal bruge mere mobilt videoudstyr og videodokumentation, når der i et område sker grov forstyrrelse af den offentlige ro og orden.

I december 2009 blev næsten 1.000 demonstranter tilbageholdt i en ellers fuldt lovlig demonstration. Her blev de placeret på jorden i timevis, fordi politiet frygtede uroligheder. Blandt de tilbageholdte var flere fredelige demonstranter, som f.eks. en

gruppe Hare Krishna-munke og tilfældigt forbipasserende. Forslagsstillerne ønsker, at de basale demokratiske frihedsrettigheder sikres, og at lømmelpakkens indskrænkninger af forsamlingsfriheden rulles tilbage.

Ad. 4

Ifølge organisationerne Privacy International og Electronic Privacy Information Center er Danmark gået fra »systematisk svigt over for at opretholde beskyttelse« til et »samfund med udbredt overvågning«, jf. www.business.dk dateret 3. januar 2008. Organisationerne kritiserer Danmark, fordi Folketinget på beklagelig vis har tilladt alt for meget overvågning. Forslagsstillerne ønsker, at der sættes klare grænser for overvågningen af borgerne og ønsker bl.a., at der sættes grænser for videoovervågning af borgerne, at det i videst muligt omfang sikres, at brevhemmeligheden også gælder på internettet, og at myndighedernes tvangsindgreb over for borgerne underlægges strengere retskrav.

SikkerhedsBranchen har fortaget en undersøgelse af omfanget af brugen af sikkerhedskameraer i Danmark. Konklusionen af undersøgelsen er, at der i 2008 blev solgt 51.006 kameraer til den professionelle del af markedet. Hertil skal lægges et ukendt salg af billige anlæg i byggemarkeder og varehuse. De sælges mest til brug i køberens private bolig, men nogle dukker også op i kiosker og andre forretninger. Endelig kommer der et ukendt antal fra udlandet til Danmark via nethandel. Det totale antal kameraer kendes ikke, men SikkerhedsBranchen anslår, at der er ca. 350.000 kameraer opsat i Danmark. Opsætning af kameraer, der skal overvåge gader og stræder, har dog ingen kriminalpræventiv effekt. Det er fastslået i en international undersøgelse, som Brottsförebyggande rådet – Det Kriminalpræventive Råds søsterorgan i Sverige – offentliggjorde i januar 2008, jf. rapporten Kameraövervakning och brottsprevention en systematisk forskningsgenang, 2007:29.

En ny opgørelse fra tænketanken CEPOS viser, at der i dag er 234 love eller bekendtgørelser, der giver myndighederne adgang til tvangsindgreb over for borgerne uden retskendelse. Det betyder, at myndighedernes mulighed for tvangsindgreb er steget støt. En lignende opgørelse fra CEPOS sidste år fandt således 225 sådanne love, mens tallet i 2003

var på 185. Kravet om retskendelse er en nødvendig sikring mod vilkårlige indgreb. Der henvises til analysenotat fra CEPOS fra den 2. marts 2010 om

offentlige myndigheder har fortsat vid adgang til at foretage tvangsindgreb i private hjem og virksomheder.

*Skriftlig fremsættelse***Simon Emil Ammitzbøll (LA):**

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om gennemførelse af et retssikkerhedstjek.

(Beslutningsforslag nr. B 169).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.